

КУРСОВА РОБОТА
з дисциплін
"ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА",
"ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ"

(методичні рекомендації до написання
та правила оформлення)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра професійної освіти та безпеки життєдіяльності

КУРСОВА РОБОТА
з дисциплін
"ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА",
"ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ"

(методичні рекомендації до написання
та правила оформлення)

Чернігів – 2017

УДК 378.147.091.33-027.22
К93
ББК 74.5

Рекомендовано до видання вченою радою Технологічного факультету НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (протокол № 3 від 11 грудня 2017 р.)

Рецензенти: доктор педагогічних наук, професор
Савченко Лариса Олексіївна,
Криворізький державний педагогічний університет,
професор кафедри педагогіки та
методики технологічної освіти;

кандидат педагогічних наук, доцент
Горчинський Сергій Володимирович,
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка,
доцент кафедри технологічної освіти та
інформатики.

К 93 Курсова робота з дисциплін "Професійна педагогіка", "Теорія та методика професійної освіти" (методичні рекомендації до написання та правила оформлення): [Текст] / уклад.: А.В. Пригодій. – Чернігів : НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2017. – 24 с.

ББК 74.5
УДК 378.147.091.33-027.22

Методичні рекомендації висвітлюють загальні положення навчально-дослідної діяльності, наукові методи, методикау й організацію дослідної роботи студентів, структуру курсової роботи та правила її оформлення та тематику курсових робіт з циклу професійно-практичних дисциплін.

© А.В. Пригодій, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
1.1. Характеристика курсової роботи	5
1.2. Організація та проведення курсвої роботи	6
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	9
2.1. Структура курсової роботи	9
2.2. Зміст курсової роботи з дисципліни «Професійна педагогіка» й «Теорія та методика професійної освіти»	10
РОЗДІЛ 3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ТЕХНОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	12
3.1. Загальні вимоги	12
3.2. Правила оформлення ілюстрацій	13
3.3. Таблиці	14
3.4. Формули	15
3.5. Правила цитування та посилання на використані джерела	16
3.6. Оформлення списку використаних джерел	18
3.7. Додатки	19
РОЗДІЛ 4. ЗАКЛЮЧНИЙ ЕТАП ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ____	20
4.1. Захист курсової роботи	20
4.2. Критерії оцінювання курсової роботи	21
ДОДАТКИ	23

ПЕРЕДМОВА

Курсові роботи виконуються на завершальному етапі вивчення дисципліни і захищаються в екзаменаційній комісії, яка підтверджує завершеність самостійної пошукової роботи студента.

Курсові роботи передбачають:

– систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних педагогічних, наукових, технічних та інших завдань;

– вміння виявляти проблеми наукового і практичного змісту та пропонувати шляхи їх вирішення;

– розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження;

– розвиток навичок пошуку та систематизації інформації із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем, аналітичних методів її оброблення, моделювання та прогнозування;

– розвиток умінь та навичок у проведенні самостійних аналітичних робіт, а також оволодіння методами їх виконання;

– визначення підготовленості студента для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свою роботу перед екзаменаційною комісією.

Дані методичні рекомендації висвітлюють загальні положення науково-дослідної діяльності, методику й організацію науково-дослідної роботи студентів, зокрема написання курсової роботи (зміст і завдання кожного її розділу та правила оформлення).

**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО
ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ**

- **Характеристика курсової роботи**
- **Організація та проведення курсової роботи**

1.1. Характеристика курсової роботи

Курсова робота є видом навчальної діяльності та науково-дослідної роботи студента, яка проводиться ним самостійно під керівництвом викладача. Її мета – узагальненість, систематизація, поглиблення теоретичних та практичних знань, розвиток навичок самостійної роботи студента, творчого застосування ним одержаних знань з навчальних дисциплін.

Важливою складовою при формуванні дослідницьких вмінь є те, що завдання на курсову роботу розробляються лектором, який читає дисципліну, і носять дослідницький характер. Керівництво курсовими роботами здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими викладачами, які мають досвід роботи і можуть залучити студентів до пошукової дослідницької діяльності.

Зокрема є роботи, які розробляються самими студентами та погоджуються із керівником курсової роботи, що в свою чергу залучає студентів до дослідницької діяльності. Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни та тісно пов'язується з практичними потребами відповідної галузі виробництва.

Звичайно, щоб полегшити роботу студента, з кожної дисципліни, з якої передбачена курсова робота існують методичні вказівки до виконання курсових робіт, які є основною допомогою для студента при

виконанні курсової роботи. Під час виконання курсових робіт, які мають індивідуальне завдання для кожного студента пошукового типу, розвивається в студентів не тільки дослідницька діяльність, а й творчі та пошукові здібності, що є ефективним засобом закріплення теоретичних знань. Порядок затвердження тематики курсових робіт і їх виконання визначається вищим навчальним закладом.

Курсові роботи дослідного характеру допомагають студентів виробити навички творчого мислення, пошукових здібностей, вміння творчо працювати з літературою та гідно захистити перед комісією курсову роботу.

На початку навчального року студентам видається тематика курсових робіт, затверджених кафедрою вищого навчального закладу. Майбутні фахівці обирають одну з тем, самостійно опрацьовують необхідну літературу, методику виконання і до встановленого терміну виконують курсову роботу.

Головними завданнями курсових робіт є сформувати у студентів науковий світогляд, активізувати пізнавальну діяльність, набути умінь і навичок самостійного проведення дослідницької роботи та їх використання при вирішенні практичних завдань.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією у складі трьох-чотирьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи. Результати захисту курсової роботи оцінюються за чотирибальною національною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно").

1.2. Організація та проведення курсової роботи

1. Вибір (постановка) теми або проблеми дослідження

Теми і проблеми досліджень виникають з потреб розвитку суспільства, більш конкретно, з пошуку шляхів підвищення ефективності діяльності людини. Тема – це наукова задача, яку слід вирішити. При написанні курсової роботи з циклу професійно-практичних дисциплін актуальними напрямками дослідження є:

- аналіз понятійного апарату методики професійного навчання;
- визначення особливостей системи професійної освіти в Україні;
- дослідження актуальних питань стандартизації професійно-технічної освіти України;
- організація роботи професійно-технічних навчальних закладів;

- визначення вимог та особливості діяльності викладача професійно-технічного навчального закладу;
- визначення вимог та особливості діяльності учня професійно-технічного навчального закладу;
- методика добору змісту професійної освіти;
- педагогічні основи вибору методів і засобів навчання у професійно-технічних навчальних закладах;
- форми організації навчального процесу;
- методика організації і проведення самостійної навчально-пізнавальної діяльності та науково-дослідної роботи студентів;
- діагностика, контроль та оцінювання результатів навчання;
- педагогічні вимірювання;
- навчально-методичне забезпечення навчального процесу;
- методична робота у професійно-технічних навчальних закладах.

2. *Ознайомлення зі станом обраної для дослідження проблеми*

Щоб розв'язати проблему треба володіти, як можна повнішою інформацією. Для цього аналізуються:

- 1) нормативні і патентні документи;
- 2) літературні джерела;
- 3) статистичні матеріали.

На даному етапі вивчення проблеми слід розпочинати з найбільш ґрунтовної публікації, близької до обраної теми. З неї можна:

- 1) визначити перелік необхідних джерел;
- 2) прізвища авторів, що займаються даною проблемою.

Результатом цього етапу дослідження повинен стати бібліографічний список опрацьованих джерел.

3. *Уточнення проблеми (теми) і складання програми написання курсової роботи*

Попередній вибір теми не завжди є остаточним. При вивченні літератури вона може змінитись, розширитись або звужитись.

Після остаточного уточнення теми складають програму (план) написання курсової роботи. Головне місце у програмі займає методика дослідження, тобто сукупність та взаємозв'язок способів, методів і прийомів дослідження.

У програмі дослідження:

- обґрунтовують вибір теми;
- розкривають її актуальність;
- визначають мету та завдання дослідження;
- складають календарний план проведення робіт.

Обґрунтування теми має на меті показати, з яких міркувань було обрано для дослідження вказану проблему, чим зумовлена необхідність проведення дослідження:

- розвитком науки;
- суспільними потребами;
- узагальненням певного досвіду.

Актуальність дослідження визначається тим, наскільки його результати будуть сприяти вирішенню конкретних практичних задач або усуненню протиріч.

Мета дослідження вже закладена у назву теми.

Цілі можуть бути спрямовані на:

- виявлення залежностей між певними факторами;
- визначення зв'язків між певними явищами;
- визначення умов для усунення недоліків у процесах;
- розкриття можливостей удосконалення процесів;
- встановлення закономірностей та тенденцій розвитку.

Мета курсової роботи конкретизується у її завданнях. Вони вказують на що спрямоване дослідження. Завдання розкривають мету і у своїй сукупності повинні бути їй адекватні.

Календарний план робіт сприяє чіткому визначенню розподілу часу на кожен етап дослідження, що веде до підвищення якості дослідження.

4. Зведення (опрацювання) результатів дослідження.

На цьому етапі зібрані матеріали систематизуються, перевіряється їх достовірність. Одержані дані приводять у зручний для аналізу вигляд (графіки, таблиці, формули).

5. Теоретичний аналіз результатів дослідження.

Зведені матеріали вивчаються та аналізуються. Головними засобами обробки результатів дослідження виступають методи: аналіз і синтез.

На основі проведеного аналізу формулюють висновки або пропозиції. Кількість висновків не повинна бути дуже великою (від 3 до 6).

6. Літературне оформлення результатів дослідження.

Відповідно до затверджених стандартів та загальноприйнятих правил провести оформлення рукопису проведеного дослідження.

7. Визначення перспектив подальших досліджень.

Оцінюють ефективність отриманих результатів, визначають коло суперечностей, що необхідно вирішити.

- ➡ Структура курсової роботи
- ➡ Зміст курсової роботи з дисципліни
«Професійна педагогіка» й
«Теорія та методика професійної
освіти»

2.1. Структура курсової роботи

Курсова робота з дисциплін циклу професійно-практичних дисциплін передбачає наступну структуру:

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ;

ЗМІСТ;

ВСТУП, який включає:

- актуальність дослідження;
- мету дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- структуру роботи (загальний обсяг роботи та основної частини, кількість таблиць, ілюстрацій, кількість використаних джерел та додатків);

ОСНОВНУ ЧАСТИНУ, яка складається з двох розділів:

- перший розділ (два підрозділи);
- другий розділ (два підрозділи);

ВИСНОВКИ;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (Кількість використаних джерел – не менше 20, одну третину з яких повинні складати періодичні видання за останні п'ять років.);

ДОДАТКИ (при необхідності);

Обсяг основного тексту (вступ, основна частина та висновки) курсової роботи повинен становити 25-30 сторінок.

2.2. Зміст курсової роботи з дисципліни «Професійна педагогіка» й «Теорія та методика професійної освіти»

Титульна сторінка курсової роботи оформлюється за встановленим зразком (додаток А). На титульній сторінці послідовно, зверху вниз, розміщуються наступні реквізити:

- повна назва навчального закладу;
- повна назва факультету;
- найменування кафедри;
- тема курсової роботи, назва дисципліни, з якої складається робота;
- відомості про автора курсової роботи (номер академічної групи, напрям підготовки, прізвище, ім'я, по батькові.);
- відомості про наукового керівника (науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові);
- склад комісії із захисту курсових робіт;
- місце знаходження навчального закладу;
- рік написання роботи.

Зміст – це перелік складових частин курсової роботи із зазначенням сторінок, з яких вони починаються (додаток Б). Зміст повинен ретельно бути продуманим, таким, що розкриває тему курсової роботи, дозволяє уникнути безсистемності, порушення логіки дослідження, хаотичного нагромадження фактів, дублювання.

Вступ – відображає формулювання основних елементів наукового апарату курсової роботи.

У вступі розкривається *актуальність* вибраної теми, її місце в системі соціально-педагогічної дисципліни. Обов'язково слід вказати, які соціальні умови, передумови обумовлюють необхідність розробки даної теми.

Мета курсової роботи – це прогнозований результат дослідження, вона визначає ідею дослідження, тому в ній вживаються такі слова: «визначити», «дослідити», «виявити», «встановити», «обґрунтувати», «довести», «перевірити», «розробити» тощо.

Завдання дають уявлення про те, на що буде спрямоване дослідження, відображають основні шляхи й етапи досягнення мети (тобто по суті завдання – це плановані дії), завдання зручно формулювати за допомогою дієслів «вивчити», «описати», «встановити», «з'ясувати», «визначити», «порівняти» тощо.

Об'єкт курсової роботи – це частина реальної дійсності, це система, у рамках якої розгортається дослідження.

Предмет курсової роботи знаходиться в межах об'єкта (спосіб бачення об'єкта з позиції науки) та конкретизує, що саме в об'єкті підлягає дослідженню, це найсуттєвіші з практичної точки зору властивості, особливості, риси об'єкта, які підлягають безпосередньому аналізу, вивченню, які відображені в темі роботи.

Основна частина курсової роботи складається з розділів та підрозділів. Основна частина має відповідати темі, а зміст її розділів та підрозділів – їх назвам. Поділ розділів на підрозділи не повинні бути механічним розчленуванням тексту розділу, а має здійснюватись з урахуванням логічного викладання матеріалу. Однак кожний підрозділ повинен мати і самостійне значення.

У першому розділі – подається аналіз наукової літератури, який містить: а) історико-соціальний аспект проблеми; б) її філософське і соціологічне обґрунтування з позицій сучасної науки; в) провідні концепції сучасної педагогічної теорії з даної теми. При аналізі літературних джерел варто не лише викладати їхній зміст, а й висловлювати своє ставлення до кожного з них, відзначаючи положення, які можуть бути використані в роботі, а також ті, з якими погодитися не можна.

У другому розділі курсової роботи з дисципліни «Професійна педагогіка» – необхідно описати педагогічний досвід роботи з даної проблеми науково-педагогічних працівників, використовуючи матеріали періодичних видань та спостереження, бесіди зі студентами й колегами з даної проблематики.

Другий розділ курсової роботи з дисципліни «Теорія та методика професійної освіти» – студент зобов'язаний присвятити викладенню методики аналізу окресленої ним проблеми та опису основних методів, якими він послуговувався під час проведення свого кваліфікаційного дослідження. Студент має продемонструвати свою обізнаність як із загальнонауковими, так і з спеціалізованими методами досліджень із методики професійного навчання і на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найбільш придатного для обраного напрямку дослідження.

У висновках відображається загальний підсумок з проблеми дослідження, накреслюються шляхи удосконалення даного аспекту проблеми в теорії і практиці професійного навчання. Висновки повинні бути короткими та відповідати меті і завданням курсової роботи, сформульованим у вступі. Кожен висновок рекомендується оформити окремим абзацом. У перших пунктах висновків доцільно дати оцінку стану вивчення проблеми дослідження, далі бажано підкреслити, який внесок зміг зробити автор у розробку обраної теми.

- ➔ **Загальні вимоги**
- ➔ **Правила оформлення ілюстрацій**
- ➔ **Таблиці**
- ➔ **Формули**
- ➔ **Правила цитування та посилання на використані джерела**
- ➔ **Оформлення списку використаних джерел**
- ➔ **Додатки**

3.1. Загальні вимоги

Курсова робота виконується українською мовою. Текст роботи необхідно друкувати на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), залишаючи поля таких розмірів: ліве – 3 см, праве – 1,5 см, верхнє та нижнє – 2 см. Для основного тексту встановлюється відступ першого рядка 1,25 см.

Для друкування тексту курсової роботи використовується шрифт Time New Roman текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом. Використовується вирівнювання тексту по ширині.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць та формул подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті (шрифт Time New Roman текстового редактора Word розміру 12 з одинарним міжрядковим

інтервалом). Відстань від верхнього краю паперу до верхнього колонтитула – 1,25 см.

Заголовки структурних частин роботи друкуються великими літерами напівжирного написання, симетрично до набору: "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ 1", "РОЗДІЛ 2", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ". Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного виступу, з вирівнюванням тексту по ширині. В кінці заголовків крапка не ставиться, якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком структурної частини та підрозділом повинна дорівнювати 3 інтервалам (два абзацних відступи), між заголовком підрозділу та текстом – 1,5 інтервали (один абзацний відступ). Відстань між тестом попереднього підрозділу та назвою наступного підрозділу повинна дорівнювати 3 інтервалам.

Нумерація підрозділу складається з номеру розділу і порядкового номеру підрозділу, потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу, наприклад **"2.1. Методика використання натуральних наочних посібників"** (перший підрозділ другого розділу).

Для нумерованого списку слід встановлювати наступні формати. Римські або арабські цифри з крапкою ("I.", "II.", "III.", "IV." ... або "1.", "2.", "3.", "4." ...) використовують як правило для багаторівневих списків, першого рівня. Арабські цифри або букви українського алфавіту з закриваючою дужкою ("1)", "2)", "3)", "4)" ... або "а)", "б)", "в)", "г)" ...).

Для маркірованого списку слід використовувати лише символ "–" (тире), наявність інших символів та позначень неприпустима.

3.2. Правила оформлення ілюстрацій

Основними видами ілюстративного матеріалу є: креслення, технічний рисунок, схема, діаграма, графік, фотографія, копія малюнка.

Ілюстрації в роботі повинні відповідати загальному задуму, щоб уникати відображення другорядних деталей тексту та дублювання табличних даних. Кожна ілюстрація повинна відповідати тексту. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві

треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках "(рис. 2.5)" або зворот типу: "...як це видно з рис. 2.5", або "...як це показано на рис. 2.5".

Якщо в тексті зустрічається повторне посилання на ілюстрацію, то вираз подається в дужках у вигляді "(див. рис. 2.5)".

Ілюстрацію позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, з обов'язковим зазначенням тематичного заголовку.

Підпис розміщують під ілюстрацією.

Приклад підпису п'ятої ілюстрації другого розділу:

Рис. 2.5. Схема розміщення обладнання.

Якщо на ілюстрації присутня експлікація, то деталі сюжету повинні бути позначені цифрами та розкриті в основному тексті роботи. В окремих випадках експлікація розміщується під назвою ілюстрації.

Наприклад:

Рис. 2.5. Схема розміщення обладнання:

1 – токарний верстат;

2 – фрезерний верстат;

3 – свердлильний верстат.

Скановані зображення рекомендовано не використовувати, окрім випадків подання елементів художніх творів чи фотографій.

3.3. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватись у вигляді таблиць. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Кожна таблиця повинна мати номер. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті розміщують напис "*Таблиця*" із зазначенням номеру. Номер таблиці складається з номеру розділу та порядкового номеру таблиці в цьому розділі – "*Таблиця 1.4*" (четверта таблиця першого розділу).

Таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують малими буквами (перша велика) симетрично до тексту напівжирним шрифтом.

У тексті, де викладається тема, пов'язана з таблицею, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках "(табл. 1.4)" або зворот типу: "...як це видно з табл. 1.4", або "...з наведених даних у табл. 1.4".

Якщо в тексті зустрічається повторне посилання на таблицю, то вираз подається в дужках у вигляді "(див. табл. 1.4)".

Таблиця повинна мати голівку (заголовки колонок) та/чи боковик (заголовки рядків). Під голівкою не розташовувати рядок з послідовною нумерацією колонок та не використовувати колонку з порядковими номерами рядків.

При великих обсягах інформації, що наведена в таблиці, допускається використання шрифту Time New Roman текстового редактора Word розміру 12 з одинарним міжрядковим інтервалом.

При перенесенні частини таблиці з великою кількістю рядків на інший аркуш слово "*Таблиця*" та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова "*Продовження табл.*" і вказують номер.

Наприклад:

Продовження табл. 1.4

Назва таблиці зазначається лише один раз над її першою частиною. У кожній частині перенесеної таблиці рядок із заголовками колонок повинен повторюватись.

Якщо дані в якому-небудь рядку не подаються, то в ньому ставлять прочерк.

3.4. Формули

Формули, що мають складні знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування розміщують на окремих рядках. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують усередині рядків тексту.

При необхідності. пояснення до формул подають після її написання з нового рядку, розпочинаючи його словом "де" без двокрапки чи коми.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків "=", "+", "-" або "×".

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в наступному тексті, інші нумерувати не рекомендується.

Номер формули пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках – "(1.2)", тобто друга формула першого розділу. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні її останнього рядка.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому розділові знаки перед формулами та у кінці ставлять відповідно до правил пунктуації.

3.5. Правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні роботи студент повинен посилатися на джерела, з яких у курсовій роботі наводяться ідеї та висновки. Посилатися слід на останні видання публікацій. Якщо використовують відомості з джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номер сторінки чи діапазон сторінок з відповідним матеріалом.

При посиланні на одне джерело з невеликою кількістю сторінок (наприклад: статтю) у квадратних дужках зазначається лише його номер із "СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ" – [7].

Крім того, можливі позначення:

[2; 15; 21] – посилання на три джерела;

[2-5] – посилання на чотири джерела: 2, 3, 4 та 5-те;

[5, с. 12] – посилання на 12 сторінку 5-го джерела;

[7, с. 45-48] – посилання на 45, 46, 47 та 48 сторінки сьомого джерела.

[8; 13-15; 27, с. 13-15] – посилання на 8, 13, 14, 15 та 27 джерела, причому в 27 джерелі вказані сторінки 13, 14 та 15.

У табл. 1 наведені приклади способів уведення бібліографічних посилань в текст курсової роботи з урахуванням контексту викладення матеріалу.

**Способи введення бібліографічних посилань
в текст документа**

<i>Вид бібліографічного посилання</i>	<i>Стандартний зворот мови</i>
Посилання, що вміщує певне поняття, трактування терміну	Відповідно до визначення, наведеного в ... [6, с. 6], під ... слід розуміти ... У словнику ... [12] термін ... визначається як ... Поняття ... в сучасній педагогіці трактується як ... [11, с. 22-27].
Нейтральні посилання, посилання- згадування	Проблемі ... присвячено роботи [17-21]. Досвід ... описаний у публікаціях [4-12]. Метод ... знайшов відображення в роботах [3, с. 56-78; 14, с. 21-34].
Нейтральні посилання з елементами класифікації	Проблемі ... приділено серйозну увагу як в публікаціях теоретичного [12-21], так і експериментального характеру [22-27]. Відомі дослідження з ... як вітчизняних [16-23], так і зарубіжних вчених [44-56]. Методика ... викликала зацікавленість як педагогів [3-8], так і теоретиків інформатики [8-12], започаткувала дискусію в середовищі практичних працівників [12-22].
Посилання порівняння, що відображають подібність поглядів	Як у публікаціях [4-8], так і в роботах [9-11], пропонується ... Відповідно до концепції ... , що запропонована в монографії [33] та в статті [21] застосовується спосіб ... Аналогічний прийом мав місце [4] ...
Посилання порівняння, що вміщують різні погляди	Протилежна точка зору на ... , висловлена в роботі С.Г. Кулешова [34]. Інший спосіб вирішення проблеми ... запропоновано в роботах І.А. Іванова [4-9]. На відміну від роботи [10], де трактується ..., в дослідженні [23] пропонується ...
Посилання спростування, що відобра- жають іншу точку зору автора	Навряд чи можна погодитися з тезою Г.М. Маркова про те, що ... [45, с. 66]. Ствердження автора статті [16] про те, що ..., є досить спірним. Запропонований у монографії [54] спосіб вирішення проблеми ... має низку недоліків ...
Посилання погодження, схвалення, що відображають точку зору автора	З нашої точки зору, найбільш вдалий підхід ... запропоновано в роботах [34-37]. Доречно погодитися з висновками, одержаними в дослідженнях [54-56], що ...

Для підтвердження власних аргументів результатами досліджень відомих науковців слід наводити цитати. Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням авторського написання. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Наприклад: "...незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між людьми, ні в якому разі не можна ігнорувати інші канали передачі інформації" [7].

3.6. Оформлення списку використаних джерел

В якості джерел можуть бути використані: книги, статті, автореферати, електронні ресурси тощо. Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Нижче наведені приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел.

Книга: один автор

Виготський Л.С. Уява і творчість в дитячому віці / Л.С. Виготський. – М.: Педагогика, 1980. – 108 с.

Книга: три автори

Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.

Стаття: один автор

Белошицький О. Досвід зарубіжних країн з організації технічної творчості учнів / О. Белошицький // Освіта і управління. – 2005. – № 1. – С. 147-152.

Стаття: два автори

Волошук І. Педагогічні суперечності розвитку творчих здібностей школярів / І. Волошук, В. Шепотько // Рідна школа. – 2004. – № 10. – С. 7-9.

Автореферат

Гаманюк О.А. Розвиток пізнавальної діяльності на заняттях трудового навчання в 5-9 класах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук, спец.: 13.00.02 "Теорія та методика трудового навчання" / О.А. Гаманюк. – Х., 2002. – 19 с.

Електронний ресурс

Нечипорук Т.М. Підготовка вчителя до здійснення профільного навчання: (Інтернет-конференція "Підготовка вчителя інформатики до здійснення профільного навчання" від 15.05.2009) [Електронний ресурс] / Т.М. Нечипорук // Освітньо-інформаційний портал МОШПО. – Режим доступу: http://www.moippo.mk.ua/communication/forums/index.php?PAGE_NAME=read&FID=8&TID=58 (дата звернення: 16.05.2009).

3.7. Додатки

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних сторінках після списку використаних джерел. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. Посередині сторінки напівжирним шрифтом друкується слово "Додаток" та буквене позначення додатку. Слід використовувати великі літери української абетки, за винятком літер Г, І, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Додаток повинен мати назву, яку розміщують симетрично до тексту і друкують малими буквами (перша велика) напівжирним шрифтом.

Таблиці та ілюстрації в додатках оформлюються за загальними правилами, але перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру).

Наприклад: друга таблиця додатку А.

Таблиця А.2

Результати контрольних робіт в експериментальній та контрольній групах

Наприклад: перший рисунок додатку Б.

Рис. Б.1. Динаміка зміни кількості учнів основної школи за 2005-2010 рр.

Наприклад: формула (В.1) – перша формула додатку В.

➡ Захист курсової роботи**➡ Критерії оцінювання курсової роботи**

4.1. Захист курсової роботи

Захист курсової роботи проходить на засіданні комісії, у складі якої не менше 3-х викладачів, у тому числі наукового керівника. Дата захисту передбачається графіком підсумкового семестрового контролю на факультеті.

Захист курсової роботи включає в себе короткий виступ студента, його відповіді на запитання членів комісії. У виступі студента відображаються актуальність теми, завдання курсової роботи та її основні результати.

Форми захисту можуть бути найрізноманітнішими, однак бажано з використанням мультимедійної презентації.

Виступ перед комісією доцільно підготувати за таким планом:

- назва теми, обґрунтування її вибору, актуальність проблематики;
- мета та завдання курсової роботи;
- об'єкт та предмет роботи;
- короткий аналіз (огляд) курсової роботи;
- досягнуті результати та висновки роботи;
- відповіді на запитання членів комісії.

Виступ доповідача повинен бути розрахований на 5-7 хвилин.

Після закінчення процедури захисту комісія ухвалює рішення щодо підсумкової сумарної оцінки за курсову роботу з урахуванням орієнтовних критеріїв, представлених нижче.

Результати захисту в той же день оголошуються і заносяться у заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план студента (залікову книжку).

4.2. Критерії оцінювання курсової роботи

У підсумковій оцінці за курсову роботу враховуються такі критерії:

1. Якість обґрунтування теми (опрацювання навчально-наукової проблеми, її зв'язок з практикою, сучасними інноваційними процесами в галузі).

2. Науково-теоретичний рівень змісту: творчий підхід до аналізу явищ і процесів, вміння самостійно працювати з інформаційними джерелами, аналізувати концепції і використовувати теоретичні положення стосовно теми дослідження, узагальнювати окремі факти та процеси, робити висновки.

3. Науково-прикладний (практичний) рівень змісту: вміння виокремлювати практичні елементи наукової проблеми ; вміння здійснювати обробку одержаних результатів; наявність і практична цінність додатків; практичне застосування результатів роботи.

4. Правильність оформлення курсової роботи (у тому числі посилань на джерела та оформлення їх списку).

5. Своєчасність подачі курсової роботи на кафедру.

6. Захист курсової роботи.

Оцінки за якість виконання курсової роботи та результати її захисту відображаються в сумарній підсумковій оцінці (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Рекомендований розподіл балів за курсову роботу

<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Кількість балів</i>
Якість обґрунтування теми	10
Науково-теоретичний рівень змісту	25
Науково-прикладний (практичний) рівень змісту	30
Оформлення курсової роботи	15
Захист курсової роботи	20
Усього:	100

Основні умови отримання оцінки:

Відмінно (90-100 балів). Курсова робота є бездоганною: містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і змістовна, проголошена вільно, зі знанням справи, відповіді на запитання членів комісії правильні і стислі.

Дуже добре (83-89 балів). Розкритий основний зміст теми, робота виконана переважно самостійно, містить аналіз практичних проблем. Викладений у ній матеріал свідчить про достатньо глибоке розуміння автором порушених питань. Виклад матеріалу роботи відрізняється логічною послідовністю, посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками. Доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів комісії в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Добре (75-82 балів). Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не подані, недостатньо використані інформаційні матеріали, доповідь логічна, проголошена вільно, але не всі відповіді на запитання членів комісії в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно (68-74 бали). Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів комісії правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення роботи.

Задовільно (60-67 балів). Нечітко сформульована мета роботи. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибини. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не випливають. Оформлення роботи далеко від зразкового. Відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.

Незадовільно (35-59 балів). Подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який наступний етап проходження з порушенням строків, установлених регламентом. Зміст роботи не відповідає темі й меті курсової роботи. Структура не відповідає вимогам. Потрібно доопрацювання.

Не прийнято (0-34 бали). Курсова робота вимагає конкретної переробки.

Додаток А
Приклад оформлення титульної сторінки випускної роботи
бакалавра професійної освіти

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Технологічний факультет

Кафедра професійної освіти
та безпеки життєдіяльності

КУРСОВА РОБОТА
з теорії та методики професійної освіти
на тему: **«Методика використання наочності в процесі викладання**
спецтехнологій»

Виконав: студент 35 групи
напряму підготовки: 015
Професійна освіта
Іванов Петро Миколайович

Керівник: к. пед. н., доцент
Ребенок Вадим Михайлович

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Чернігів – 2017

Додаток Б
Структура змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА ПЕРШОГО РОЗДІЛУ	5
1.1. Назва першого підрозділу першого розділу	5
1.2. Назва другого підрозділу першого розділу	10
РОЗДІЛ 2. НАЗВА ДРУГОГО РОЗДІЛУ	15
2.1. Назва першого підрозділу другого розділу	15
2.2. Назва другого підрозділу другого розділу	20
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27
ДОДАТКИ	30

Навчально-методичне видання

ПРИГОДІЙ
Алла Володимирівна

КУРСОВА РОБОТА
з дисциплін
"ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА",
"МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ"
(методичні рекомендації до написання
та правила оформлення)

Технічний редактор

О. Клімова

**Комп'ютерна верстка
та макетування**

А. Пригодій, О. Клімова

Підписано до друку 12.11.2017 р. Формат 60x84/16. Друк на різнографі.
Обл. друк. арк. 0,91. Ум. друк. арк. 1,4. Наклад 100 прим. Зам. №830.
Редакційно-видавничий відділ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«Чернігівський Колегіум» імені Т.Г. Шевченка.
14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, 208.
т. 65-17-99

